

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК: 378.147:004

DOI: 10.32342/2522-4115-2024-1-27-9

Г.Ю. ВОШКОЛУП,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри інноваційних технологій в педагогіці,
психології та соціальній роботі
Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро)

ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ АВТОНОМІЇ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Статтю присвячено проблемі вивчення особливостей формування навчальної автономії студентів економічних спеціальностей засобами цифрових технологій. Завданнями статті є: охарактеризувати теоретичні засади сутності навчальної автономії як педагогічної категорії; визначити особливості формування навичок навчальної автономії у студентів; довести важливість формування навчальної автономії у студентів економічних спеціальностей; визначити можливості цифрових технологій у формуванні навчальної автономії у студентів економічних спеціальностей. Для досягнення поставленої мети використано наступні методи: літературний аналіз, узагальнення, порівняння, систематизація.

Здійснено критичний аналіз підходів до визначення сутності поняття «навчальна автономія» різними дослідниками. Установлено, що поняття «автономія учня / студента» було введено на початку 80-х рр. ХХ ст. А. Холеком, який визначав дану категорію як «здатність учня брати на себе відповідальність за власне навчання». Теоретичне дослідження поглядів різних дослідників засвідчило, що формування навчальної автономії студентів переважно пов'язане з процесом взаємовпливу мотивації до навчальної діяльності та успішності виконання навчальних завдань: мотивація до навчання завжди характеризується тим, наскільки студент уміє самостійно навчатися, демонструючи інтерес до навчання, а, своєю чергою, успішне навчання неможливе без мотивації, підкріпленої компетентністю саморегульованого навчання.

З'ясовано, що одним із ключових аспектів, який слід враховувати при визначенні самостійності навчання, є те, чи ми розглядаємо її як засіб досягнення мети (вивчення певного навчального модуля, предмета, науки) чи як самоціль (формування людей самостійними учнями). Ці два варіанти не виключають один одного, вони обидва можуть бути частиною наших поглядів на навчання в цілому. Сформовано чотири головні переваги формування навчальної автономії студентів: мотивація; гнучкість; тривалий вплив; збільшення залученості. Обґрунтовано навички, які повинні розвивати студенти у процесі автономного навчання: постановка цілей; оцінка прогресу; управління часом; самомотивація. Доведено важливість формування навчальної автономії у студентів економічних спеціальностей, оскільки незалежне та самостійне мислення представляє концепції, моделі та теорії, які студенти використовуватимуть для вирішення проблем реального світу, відточуючи свої когнітивні навички. Окреслено наступні переваги використання цифрових технологій у напрямі формування навчальної автономії студентів економічних спеціальностей. Такі технології роблять знання доступними, зрозумілими, забезпечують гнучкість і варіативність навчання; забезпечують взаємодію студентів із цифровим середовищем.

Ключові слова: автономія, навчальна автономія, самостійність, відповідальність, навчальна мотивація, ЗВО, економічні спеціальності, цифрові технології.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасна система вищої освіти приділяє все більшу увагу особистому зростанню студентів і підготовці їх до життя в мінливих умовах, розвиває в них навички самостійності, саморозвитку, саморегульованого навчання, уміння самостійно оволодівати новими компетентностями, осмислювати складні питання, вирішувати поточні проблеми, брати на себе відповідальність за свої рішення. Усе це досягається за рахунок формування у студентів навчальної автономії, яка передбачає розвиток у них таких якостей, як самокерованість, автономність і відповідальність під час навчання.

Важливе значення формування навчальної автономії має і для студентів економічних спеціальностей, які в силу своєї майбутньої професії мають виховувати в собі управлінські навички, пов'язані з організованістю, плануванням, контролем певних господарських процесів у середовищі своєї професійної діяльності. У цьому напрямі їм не обійтися без самоорганізації й самоконтролю своєї діяльності, що становлять основу особистісно-професійної автономії. Формування цієї особистісної риси має відбуватися ще на етапі підготовки фахівців у ЗВО шляхом формування навичок навчальної автономії.

Важливого значення у формуванні навчальної автономії відіграють сьогодні цифрові технології, використання яких обумовлюється істотним прогресом не тільки в загальному суспільному розвитку, але і в розвитку вітчизняної системи вищої освіти.

Вищенаведене обумовлює актуальність дослідження психолого-педагогічних особливостей формування навчальної автономії студентів економічних спеціальностей засобами цифрових технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Спектр наукових досліджень у частині проблеми формування навчальної автономії досить широкий та різноманітний. Зокрема, проблематика навчальної автономії активно досліджувалась такими західними науковцями, як: Л. Арсія, Дж. Браво, Г. Гарсон, Е. Інтріаго, Дж. Хольгін [J.C. Bravo, E.A. Intriago, J.V. Holguin, G.M. Garzon, L.O. Arcia, 2017], Ф. Бенсон [Ph. Benson, 2000], Л. Дікінсон [L. Dickinson, 1994], Ф. Кенді [Ph.C. Candy, 1990], Ч. Лім [C.P. Lim, 2001], Д. Танасулас [D. Thanasoulas, 2001], Х. Холек [H. Holec, 1981].

Використання цифрових технологій у формуванні навичок самостійності, адаптивності, комунікативності і т.п. у студентів ЗВО досліджували: Л. Герганов, І. Гончарова, Н. Кіяновська, Т. Коломоєць, Н. Рашевська, С. Семеріков, А. Ярмакі та ін. [Н.М. Кіяновська, Н.В. Рашевська, С.О. Семеріков, 2014].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте такий ґрунтовний підхід до вивчення даної проблематики не вичерпує усіх проблемних питань та відкриває додаткові перспективи наукового пошуку у напрямі вивчення психолого-педагогічних особливостей формування навчальної автономії у студентів економічних спеціальностей засобами цифрових технологій.

Формулювання цілей статті. Метою статті визначено виявлення психолого-педагогічних особливостей формування навчальної автономії студентів економічних спеціальностей засобами цифрових технологій.

Завданнями статті є: охарактеризувати теоретичні засади сутності навчальної автономії як педагогічної категорії; визначити особливості формування навичок навчальної автономії у студентів; довести важливість формування навчальної автономії у студентів економічних спеціальностей; визначити можливості цифрових технологій у формуванні навчальної автономії у студентів економічних спеціальностей.

Визначення методів дослідження. Для досягнення поставленої мети використано такі методи: літературний аналіз, узагальнення, порівняння, систематизація наукових джерел і практичного досвіду запровадження цифрових технологій у формуванні навчальної автономії студентів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичний аналіз підходів до розуміння сутності навчальної автономії свідчить, що вперше про неї заговорили західні дослідники.

Поняття «автономія учня / студента» було введено на початку 80-х рр. XX ст. Анрі Холком, який у 1981 р. видав книгу, присвячену цьому питанню. Він визначав розглядувану категорію як здатність учня брати на себе відповідальність за власне навчання [H. Holec, 1981].

Дж. Браво та ін. розглядають навчальну автономію як відповідальність і здатність студентів до самостійного управління своїми навчальними стратегіями, що виражається мірою їх ставлення до навчання (до діяльності в цілому) та прагнення досягти навчальної мети. Вказані дослідники наголошують, що сама по собі навчальна мотивація може бути недостатньо ефективною без самодисципліни й автономних зусиль, які допомагають отримати бажані навчальні, а зрештою і професійні результати. Саме автономія відіграє важливу роль у процесі навчання, оскільки дозволяє студентам досягати своїх навчальних цілей у довгостроковій перспективі, базується на напруженій роботі і відповідальності [J.C. Bravo, E.A. Intriago, J.V. Holguin, G.M. Garzon, L.O. Arcia, 2017].

У цьому контексті Д. Танасулас зазначає, що задля підтримки учнів у отриманні більшого контролю над власним навчанням, важливо допомогти їм усвідомити та визначити стратегії, які вони вже використовують або потенційно можуть використовувати [D. Thanasoulas, 2000].

Своєю чергою, Л. Дікінсон наголошує, що навчальна автономія – це ситуація, в якій учень несе повну відповідальність за всі рішення, пов'язані з його (чи її) навчанням, і виконання цих рішень [L. Dickinson, 1994].

Ф. Бенсон вказує, що навчальна автономія – це визнання прав учнів у межах освітніх систем [Ph. Benson, 2000].

Одним із ключових аспектів, який варто враховувати при визначенні самостійності навчання, є те, чи ми розглядаємо її як засіб досягнення мети (вивчення певного навчального модуля, дисципліни, науки) чи як самоціль (формування самостійності як риси особистості). Ці два варіанти не виключають один одного, вони обидва можуть бути частиною наших поглядів на навчання в цілому.

Спочатку навчальна автономія стала досить популярною концепцією навчання іноземним мовам, унаслідок чого активно застосовується протягом останніх десятиліть, як у системі вищої освіти, так і в подальшому навчанні протягом усього життя. Основним засобом реалізації навчальної автономії почали виступати центри самостійного доступу до вивчення іноземних мов по всьому світу. Найбільш відомими з них на сьогодні вважаються: SALC (Університет міжнародних досліджень Канда, Японія), ASLLC (Педагогічний університет, Гонконг), SAC (Університет науки і техніки, Гонконг), ELSAC (Університет Окленда).

Згодом концепція навчальної автономії вийшла за межі вивчення іноземних мов та розповсюдилася на інші науки та галузі, ставши природною для організації електронного навчання.

За словами Ф.С. Канді існує понад 100 компетенцій, пов'язаних з автономією в навчанні. Дослідник стверджує, що автономні у навчанні учні характеризуються такими рисами, як-от: методичні / дисципліновані; логічні / аналітичні; рефлексивні / самосвідомі; вмотивовані / зацікавлені; гнучкі; взаємозалежні / міжособистісно компетентні; відповідальні / наполегливі; завзяті / творчі; креативні / мають позитивну самооцінку; незалежні / самодостатні; мають навички пошуку / відновлення інформації; обізнані / вправні у навчанні; вміють розробляти / використовувати критерії самооцінювання [Ph.C. Candy, 1991].

Як висновок, теоретичне дослідження поглядів різних дослідників свідчить, що формування навчальної автономії студентів переважно пов'язане з процесом взаємовпливу мотивації до навчальної діяльності й успішності виконання навчальних завдань: мотивація до навчання завжди характеризується тим, наскільки студент уміє самостійно навчатися, демонструючи інтерес до навчання, а, зі свого боку, успішне навчання неможливе без мотивації, підкріпленої компетентністю саморегульованого навчання. Іншими словами, навчальна автономія – це здатність студента бути самомотивованим і відповідальним за власне навчання.

На відміну від традиційного способу організації навчального процесу, навчальна автономія дає студентам можливість приймати власні рішення, що особливо важливе для формування в особистості навичок самостійності та відповідальності. Студенти мають доступ до всіх навчальних ресурсів і свободу в розробленні власної стратегії навчання.

Автономія учня є провідним елементом у світі електронного навчання. Команди L&D (Навчання і Розвитку) підприємства можуть надати співробітникам онлайн-курси для самостійного навчання або інші навчальні матеріали, вважаючи, що вони володіють навичками,

достатніми для взяття на себе відповідальність за власне навчання. Співробітники можуть отримати доступ до навчання через системи управління навчанням (LMS) і навчатися у своєму власному темпі [Н.М. Кіяновська, Н.В. Рашевська, С.О. Семеріков, 2014].

Уважаємо, що студенти, які оволодівають навичками автономного навчання, можуть у перспективі забезпечити собі:

- формування власної стратегії і тактики навчання;
- проведення самооцінювання результатів своєї навчальної діяльності;
- ефективне використання наявних електронних навчальних ресурсів;
- визначення можливостей подальшого навчання та саморозвитку.

Щоб досягти такого рівня самодисципліни, аналітичного мислення та самосвідомості в студентів, педагоги повинні навчати й розвивати в них самостійність якомога раніше, починаючи з перших курсів.

На основі узагальнення наявних на сьогодні наукових публікацій нами сформовано чотири основні переваги формування навчальної автономії студентів (рис. 1).

Уважаємо, що незалежні студенти є більш відповідальними. Як наслідок, вони, швидше за все, візьмуть ініціативу у свої руки та заповнять самотужки прогалини у власних знаннях (а не чекатимуть, поки педагоги їх виявлять). Це зменшує час на засвоєння нових знань та сприяє їх становленню як більш ефективних співробітників у майбутньому.

Щоб стати автономними у навчанні, студенти повинні розвинути навички, які дозволять їм самостійно вивчати складні концепції з мінімальною участю викладача чи інструктора. Охарактеризуємо ці навички більш детально.

Рис. 1. Переваги формування навчальної автономії студентів

1. Постановка цілей.

Щоб студенти стали більш самостійними, їм спочатку потрібно навчитися досягти цілі та завдання навчання. Згідно з дослідженнями цілої когорти науковців, самостійна постановка цілей тими, хто навчається, сприятиме досягненню значного академічного прогресу.

2. Оцінка прогресу.

Разом зі встановленням цілей, самооцінка допомагає студентам зрозуміти ступінь їх досягнення. Крім того, моніторинг прогресу забезпечує відстеження таких аспектів: сильні сторони студента та сфери їх удосконалення; навчальний матеріал, який студент повинен вивчити; будь-які прогалини у знаннях студентів, які треба заповнити чи скоригувати. Самооцінка дає студентам можливість постійно розмірковувати над тим, як вони навчаються, чого хочуть досягти та що їм потрібно задля цього зробити. Це спонукає їх брати відповідальність за власне навчання.

3. Управління часом.

Люди схильні недооцінювати, скільки часу потрібно на виконання завдання. Ось чому вироблені навички управління часом є вирішальними для самостійності студентів. Правильна оцінка часу є важливою, оскільки допомагає студентам реалістично передбачити час, необхідний для обробки нової інформації. Це запобігає відставанню від термінів або недотриманню визначених рамок часу.

4. Самомотивація.

Залишатися вмотивованим є одним із найбільших труднощів у навчанні в будь-якому середовищі. Автономне навчання заохочує студентів знаходити творчі способи залишатися вмотивованими. Постановка цілей і відстеження прогресу – є двома ефективними способами підвищити мотивацію.

Отже, якщо студент уже вміє висувати реалістичні й досяжні цілі, здійснювати самооцінювання й правильно розпоряджатися своїм часом, мотивація може вимагати менше зусиль, ніж очікувалося. Отже, саморегульоване навчання вимагає дисциплінованих, умотивованих і самокритичних студентів.

Нагальним вважаємо формування навчальної автономії для студентів економічних спеціальностей. Так, у дослідженні Ч.П. Lim, автономія студента була наголошена у вступному курсі з економіки із використанням ІКТ через самоконтроль студента, що має здійснюватися у власному темпі. Формування незалежного й самостійного мислення у авторському Вступі з економіки має відбуватися під час засвоєння концепцій, моделей та теорій, які студенти використовуватимуть для вирішення проблем реального світу, відточуючи свої когнітивні навички. Виходячи з результатів цього дослідження, розвиток у студентів рефлексивного мислення є неминучим у цьому підході до самостійного навчання студентів економічних спеціальностей [С. Р. Lim, 2003].

Надзвичайно важливо, щоб технологічно вдосконалене автономне навчання не було надто залежним від можливостей технологій як таких, а скоріше охоплювало автономію навчання, яка має на увазі взаємодію та співпрацю між студентами й педагогами у взаємозв'язку з використанням ними цифрових технологій.

У XXI ст. цифрові технології стали невидимою частиною повсякденного життя, від онлайн-банкінгу, соціальних медіа та сервісів потокового передавання, до освіти чи спеціальної діяльності, як-от електронна пошта, презентації PowerPoint і роздаткові матеріали у форматі PDF. Однак, коли мова заходить про такі цифрові технології, як віртуальне навчальне середовище (VLE), або створення чи використання цифрових медіаресурсів, або прийняття педагогічних підходів, асоційованих із цифровою освітою, все виявляється складнішим.

Цифрове навчання активно продовжує розвиватися в останні роки та пов'язане як із бажанням краще задовольняти потреби студентів, так і з демократизацією й широким поширенням нових технологій, як удома, так і на робочому місці. Більшість, якщо не всі студенти, мають можливість отримати доступ до комп'ютера, планшета і смартфона, що сприяє більш ширшому та швидкому упровадженню нових технологій для оптимізованого розвитку навчальних навичок.

Для дорослих багато освітнього контенту тепер доступні безпосередньо й повністю в Інтернеті з додатковим бонусом у вигляді фінансової підтримки. Тому за останні роки де-

сятки навчальних організацій, платформ та інших освітніх центрів розробили спеціальний навчальний контент, продовжуючи пропонувати очні курси в традиційній формі.

Ситуація з COVID-19, яка розпочалася з весни 2020 року із закриттям закладів освіти на кілька місяців, значно прискорила явище цифровізації навчання. Спочатку багато закладів були обмежені у використанні цифрових технологій, не маючи такого попередньо досвіду, але змогли скористатися наявними можливостями й поступово перейти до дистанційного навчання. Першими постраждали студенти та вчителі, яким довелося запровадити цифрового навчання, щоб не поставити під загрозу свій навчальний процес у складних умовах. Проте на сьогодні можна з впевненістю сказати, що якість цифрового навчання перебуває на новому рівні [Г.Ю. Вошколуп, 2023].

Загалом, місце й роль цифрових технологій в освітньому середовищі підготовки студентів економічних спеціальностей є предметом справжньої інституційної прихильності, оскільки цифрові інструменти пропонують безліч навчальних переваг. Можна розрізнити два можливі варіанти використання цифрових технологій як у аудиторії, так і поза нею: ігрове навчання і гейміфікація, які зазвичай асоціюються цікавим або розважальним; і використання цифрових технологій для практичних цілей, тобто формування професійних навичок.

З урахуванням проведеного теоретичного аналізу можемо окреслити наступні переваги використання цифрових технологій у формуванні навчальної автономії студентів економічних спеціальностей. Такі технології роблять знання доступними, зрозумілими; забезпечують гнучкість і варіативність навчання; взаємодію студентів із цифровим середовищем (рис. 2).

Рис. 2. Переваги використання цифрових технологій у формуванні навчальної автономії студентів економічних спеціальностей

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок. Нова методологія навчання, ґрунтована на формуванні навичок навчальної автономії, зосереджена на студентах, які розглядаються педагогами як активні елементи навчального процесу – «актори власних знань».

Навички навчальної автономії зумовлюють позитивні наслідки в сфері прийняття рішень, оскільки очікується, що студенти будуть спроможні аналізувати проблеми, думати, приймати рішення й діяти відповідно до поставлених цілей. На нашу думку, це особливо важливо для студентів економічних спеціальностей. Як і у випадку з розвитком творчості та критичного мислення, автономне навчання є важливою основою для підтримки демократії та сприяння соціальній справедливості. Студенти повинні самостійно вивчати проблеми, що постають перед ними, і приймати раціональні рішення, виходячи з оцінки власних інтересів та інтересів суспільства в цілому. Як позитивний результат, вони діють згідно з цими рішеннями, а не згідно з рішеннями, прийнятими іншими нібито для їхнього ж поступу. Сучасна молодь має набути навичок самостійного навчання, які нададуть їй змогу діяти відповідно до принципів соціальної справедливості й одночасно раціоналізму й ефективності.

Перспективою подальших досліджень визначено формування педагогічної моделі використання цифрових технологій у процесі формування навчальної автономії студентів економічних спеціальностей.

Список використаної літератури

Вошколуп, Г.Ю. (2023). Психологічні умови адаптації студентів до навчання у закордонних ЗВО. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*, 1 (25), 140–147. doi: 10.32342/2522-4115-2023-1-25-15

Кіяновська, Н.М., Рашевська, Н.В., Семеріков, С.О. (2014). *Теоретико-методичні засади використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні вищої математики студентів інженерних спеціальностей у Сполучених Штатах Америки*. Кривий Ріг : Видавничий відділ ДВНЗ «Криворізький національний університет».

Benson, Ph. (2000). Autonomy as a learners' and teachers' right. *Learner Autonomy, Teacher Autonomy: Future Directions* (pp. 111–117). London : Longmans,.

Bravo, J.C., Intriago, E.A., Holguin, J.V., Garzon, G.M., Arcia, L.O. (2017). Motivation and autonomy in learning English as foreign language, *English Language Teaching*, 10 (2), 100–113. Retrieved from <https://ccsenet.org/journal/index.php/elt/article/view/65784>. doi: 10.5539/elt.v10n2p100

Candy, P.C. (1991). *Self-direction for lifelong learning*. San Francisco : Jossey-Bass.

Dickinson, L. (1994). Preparing learners: toolkit requirements for preparing / orienting learners. *Self-access and the adult language learner* (pp. 39–49). London : CILT.

Holec, H. (1981). *Autonomy and foreign language learning*. Oxford: Pergamon Press.

Lim, C.P. (2001). The art of using an economics hypermedia learning package. *Educational Media International*, 38 (2-3), 183–197. doi: 10.1080/09523980110042222.

Thanasoulas, D. (2000). What is learner autonomy and how can it be fostered? *The Internet TESL Journal*. Retrieved from <http://iteslj.org/Articles/Thanasoulas-Autonomy>.

References

Benson, Ph. (2000). Autonomy as a learners' and teachers' right. *Learner Autonomy, Teacher Autonomy: Future Directions*. London, Longmans, c. 111–117.

Bravo, J.C., Intriago, E.A., Holguin, J.V., Garzon, G.M., Arcia, L.O. (2017). Motivation and autonomy in learning English as foreign language, *English Language Teaching*, 10 (2), 100–113. doi: 10.5539/elt.v10n2p100

Candy, P.C. (1991). *Self-direction for lifelong learning*. San Francisco, Jossey-Bass, 567 p.

Dickinson, L. (1994). Preparing learners: toolkit requirements for preparing / orienting learners. *Self-access and the adult language learner*. London, CILT, pp. 39–49.

Holec, H. (1981). *Autonomy and foreign language learning*. Oxford, Pergamon Press, 65 p.

Kiianovska, N.M., Rashevskaya, N.V., Semerikov, S.O. (2014). *Teoretyko-metodychni zasady vykorystannia informatsiino-komunikatsiynykh tekhnolohii u navchanni vyshchoi matematyky*

studentiv inzhenernykh spetsialnestei u Spoluchenykh Shtatak Ameryky. [Theoretical and methodological bases of the use of information and communication technologies in teaching higher mathematics to engineering students in the United States of America]. Kryvyi Rih, SEI "Kryvyi Rih National University" Publ., vol. 5, issue 1(50), 320 p. (In Ukrainian).

Lim, C.P. The art of using an economics hypermedia learning package. *Educational Media International*, 2001, vol. 38(2–3), pp. 183–197. doi: 10.1080/09523980110042222

Thanasoulas, D. (2000). What is learner autonomy and how can it be fostered? *The Internet TESL Journal*. Available at: <http://iteslj.org/Articles/Thanasoulas-Autonomy> (Accessed 10 April 2024).

Voshkolup, H. Psychological conditions of students' adaptation to education in foreign high education institutions. *Bulletin of Alfred Nobel University. Series "Pedagogy and Psychology"*, 2023, no. 1 (25), pp. 140–147. doi: 10.32342/2522-4115-2023-1-25-158–164 (In Ukrainian).

FORMATION OF EDUCATIONAL AUTONOMY OF STUDENTS OF ECONOMIC SPECIALITIES BY MEANS OF DIGITAL TECHNOLOGIES

Voshkolup Hanna, Candidate of Pedagogical Sciences, Associated Professor of Department of Innovative Technologies in Pedagogy, Psychology and Social Work, Alfred Nobel University, Dnipro.

E-mail: sofiavoshkolup@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5255-1993

DOI: 10.32342/2522-4115-2024-1-27-9

Keywords: *autonomy, educational autonomy, independence, responsibility, educational motivation, higher education, economic specialties, digital technologies.*

The article is devoted to the problem of studying the peculiarities of the formation of educational autonomy of students of economic specialties by means of digital technologies. The purpose of the article is to identify the psychological and pedagogical features of the formation of educational autonomy of students of economic specialties by means of digital technologies. The tasks of the article are as follows: to characterize the theoretical foundations of the essence of educational autonomy as a pedagogical category; to determine the peculiarities of the formation of students' learning autonomy skills; to prove the importance of the formation of educational autonomy among students of economic specialties; to determine the possibilities of digital technologies in the formation of educational autonomy among students of economic specialties. To achieve the goal, the following methods were used: literary analysis, generalization, comparison, systematization, etc.

The article contains the following research results. A critical analysis of approaches to defining the essence of the concept of "learner autonomy" by various researchers was carried out. It was established that the concept of "pupil / student autonomy" was introduced in the early 1980s by Henri Holec, who defined this category as "the student's ability to take responsibility for their own learning." A theoretical study of the views of various researchers proved that the formation of students' educational autonomy is mainly related to the process of mutual influence of motivation for educational activities and the success of completing educational tasks: motivation for learning is always characterized by the extent to which a student knows how to learn independently, demonstrating interest in learning, and, in turn, successful learning is impossible without motivation supported by the competence of self-regulated learning. In other words, learning autonomy is the student's ability to be self-motivated and responsible for their own learning. It was found that one of the key aspects that should be taken into account when determining the independence of learning is whether we consider it as a means of achieving a goal (studying a certain educational module, subject, science) or as an end in itself (forming people as independent learners). These two options are not mutually exclusive, as they can both be part of our views on learning as a whole.

Four main advantages of forming students' learning autonomy have been identified: motivation (students strive to achieve their educational goals, but for this to happen, teachers must first help students set realistic learning goals); flexibility (an autonomous approach to learning is more flexible for both students and teachers, who can take on more of a coaching role, while students take the driver's seat); lasting impact (learning to learn is an underrated skill, when students are in charge of their own learning, they learn what techniques and strategies work best for them); increasing involvement (using the autonomy of students, the teacher relies on their ability to solve problems, study the educational material and form their own opinion).

The skills that students should develop in the process of autonomous learning are substantiated: setting goals; assessment of progress; time management; and self-motivation.

Conclusions. *The importance of the formation of academic autonomy of students of economics specialties has been proven, as independent thinking presents concepts, models and theories that students will use to solve real-world problems, honing their cognitive skills. The following advantages of using digital technologies in the direction of the formation of educational autonomy of students of economic specialties are outlined: making knowledge accessible; making knowledge understandable; providing flexibility and variability of training; and ensuring students' interaction with the digital environment.*

Одержано 29.03.2024.